

NVO BILTEN

WWW.CRNVO.ME

**Projekat finansira
Evropska unija**

Resursni centar za organizacije civilnog društva

Dom aktivizma

ANA NOVAKOVIĆ, IZVRŠNA DIREKTORKA, CRNVO

Poštovane koleginice i kolege,

Sa velikim zadovoljstvom vam predstavljamo prvi broj NVO Biltena, prvog elektronskog magazina za organizacije civilnog društva u Crnoj Gori.

Magazin je jedna od aktivnosti Resursnog centra za organizacije civilnog društva u Crnoj Gori koji predstavlja zajednički projekat Centra za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO) i naših partnera: NVO Bonum iz Pljevalja, NVO Nada iz Herceg Novog, Novi horizont iz Ulcinja i Bjelopoljskog demokratskog centra a koji je podržan od strane Evropske unije.

19 GODINA BORBE ZA SNAŽAN CIVILNI SEKTOR

Mi se u CRNVO-u punih 19 godina zalažemo za uticajni, kredibilni i razvijen nevladin sektor, ali i bolje uslove za njegovo djelovanje. Stoga je uspostavljanje Resursnog centra logičan nastavak našeg dugogodišnjeg rada i prilika da taj rad poboljšamo, osavremenimo i prilagodimo novonastalim uslovima u Crnoj Gori. Stoga mi Resursni centar ne možemo posmatrati kao projekat, ovo je za nas institucionalizacija gotovo dvodecenijskog rada.

RC, kao novi format u okviru naše organizacije će naredne tri godine, tokom ovog projekta predstavljati servisni centar za svakodnevnu podršku svim organizacijama civilnog društva, ali i pojedincima aktivistima i aktivistkinjama u vidu programa za jačanje kapaciteta, help-desk usluga, istraživanja, organizovanja javnih skupova, sajmova i konferencija i sličnih aktivnosti. Paralelno sa pružanjem čitavog niza usluga, radićemo na zakonskim i drugim izmjenama, koje omogućavaju nesmetan rad NVO, i intezivno tražiti primjenu tih rješenja.

Bez obzira što nevladine organizacije već dvije decenije postoje u CG, država do sada nije uspostavila nikakav mehanizam svakodnevne podrške organizacijama i aktivistima. To u suštini znači da državi nije dovoljno stalo do razvoja i jačanja gradjanskog aktivizma. Stoga, u situaciji u kojoj nema institucija da pružaju informacije, različite usluge i savjete akterima civilnog društva, postoji opravdانا potreba za postojanjem resursnih centara koji će upravo obezbijediti ovaku podršku.

Drugi razlog usko je vezan za ambijent u kojem djeluju nevladine. Mi smo i dalje pred izazovom da iznova osvajamo prostor koji smo mislili da smo mnogo ranije osvojili, a to je prostor za slobodno izražavanje mišljenja i stavova, i neometano djelovanje u društvu, bez pritisaka političkih moćnika i medijske torture koju po potrebi, i po narudžbi tih moćnika sprovode pojedini mediji.

Nevladine organizacije, i pojedinci sa kritičkim osvrtom na stanje u društvu predmet su prljavih medijskih kampanja.

Stoga cemo i naredne tri godine, a i nakon toga, nastaviti da insistiramo na evropskim vrijednostima, zajedno, udruženi oko temeljnih principa slobode izražavanja i vladavine prava. Nama u NV sektoru, evropske vrijednosti predstavljaju suštinsko opredjeljenje, i za razliku od političara, ne mijenjamo naš odnos prema tim pitanjima zbog partikularnih i drugih interesa.

Svakako, mi ne posmatramo nevladin sektor izolovano od ostalih aktera u društvu. Svi nasi napor u službi su opštег, javnog interesa i nasa je odgovornost da najprije građanima predstavimo stanje onakvim kakvo je i naše predloge za poboljšanje.

Zato se Resursni centar zalaže za dijalog sa vladom, lokalnim samoupravama i drugim institucijama. Dijalog uspostavljen na elementarnim preduslovima medjusobnog uvažavanja, i poštovanja zakona.

Resursni centar ostaje otvorena prva adresa svim organizacijama civilnog društva i pojedincima koji planiraju da u formi udruženja i organizacija doprinesu razvoju društva u svim segmentima. Nadamo se da će i država u jednom trenutku prepoznati značaj resursnih centara i pomoći njihovo djelovanje i uspostavljanje u drugim opštinama. Tako će pokazati da je spremna da podstiče gradjanski aktivizam.

Predstavljanje Resursnog centra

PREZENTACIJA PROJEKTA

RESURSNI CENTAR ZA ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA U CRNOJ GORI

**RESURSNI
CENTAR
ZA ORGANIZACIJE
CIVILNOG DRUŠTVA
U CRNOJ GORI**

#DomAktivizma

CILJEVI

Opšti cilj

Osnažene organizacije civilnog društva koje aktivno doprinose razvoju participativne demokratije u Crnoj Gori

Specifični cilj

Poboljšati kapacitete OCD kako bi bili efikasni, odgovorni i nezavisni akteri i doprinijeti kreiranju okruženja koje pogoduje razvoju civilnog društva

PARTNERI

- CNVOS - SLOVENIJA
- NVO NADA
- NVO BONUM
- NVO NOVI HORIZONT
- NVO BJELOPOLJSKO DEMOKRATSKI CENTAR

SARADNICI

- MINISTARSTVO JAVNE UPRAVE
- KANCELARIJA ZA EVROPSKE INTEGRACIJE
- ZAJEDNICA OPŠTINA CRNE GORE

LOGOTIP PROJEKTA /KONZORCIJUMA

Predstavljanje Resursnog centra

**HELP DESK USLUGE
NACIONALNI I LOKALNI
RESURSNI CENTRI**

Nacionalni resursni centar i lokalni resursni centar pružaju pravne, finansijske i PR usluge svim organizacijama civilnog društva. Podrša će biti obezbeđena u komunikaciji sa help desk menadžerom, lokalnim resursnim centrima i pravnom i fin. službom .

Putem : sastanka, e-maila, telefonski, putem društvenih mreža (Twitter, Facebook)

DOGAĐAJI

- 2 SAJMA NEVLADINIH ORGANIZACIJA NVO EXPO U 2019. I 2020. GODINI
- 2 FORUMA DONATORA U 2019. I 2020. GODINI
- 2 GODIŠNJE KONFERENCIJE O STATUSU NVO U CRNOGORSKOM DRUŠTVU - PODSTICAJNI OKVIR ZA RAD NEVLADINIH ORGANIZACIJA

PR USLUGE?

Resursni centar će omogućiti besplatno korištenje opremljene RC press sale za organizovanje press konferencija svim nevladinim organizacijama koje iskažu interesovanje. RC će pružiti podršku u kreiranju saopštenja za javnost kao i komunikaciji sa medijima. Dodatno press sala se može koristiti za sastanke, radionice i treninge za manji broj ljudi

PROGRAM JAČANJA KAPACITETA I KATALOG TRENINGA

RC uvodi novi i inovativni model oblikovanja programa za jačanje kapaciteta CRNVO-a time time što će uvesti tzv. KATALOG TRENINGA koji će biti kreiran na osnovu online anketa na RC sajtu. U drugoj i trećoj godini projekta online sistem će biti pokrenut u januaru mjesecu i omogućiće NVO i aktivistima da sugerisu teme obuka za narednih 11 mjeseci. Nakon 30 dana i na osnovu inputa korisnika portala biće objavljen kataloga obuka sa temama, vremenskim okvirom, predviđenim brojem učesnika i drugim informacijama.

Predstavljanje Resursnog centra

KATALOG SE ODNOŠI NA...

- 9 treninga za male i nedovoljno razvijene organizacije
- 9 treninga za srednje razvijene organizacije
- 2 treninga za NVO dobitnice granta kroz CSF program -
- 5-dnevni program jačanja kapaciteta za OCD koje pružaju podršku trećim stranama (re-granting procedure)
- 6 treninga za mreže nevladinih organizacija

KATALOG 2018. GODINA

- U PRVOJ GODINI IMPLEMENTACIJE PROJEKTA (2018) TEME ĆE BITI ODREĐENE NA OSNOVU IZVJEŠTAJA O POTREBAMA ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA I DRUGIH RELEVANTNIH IZVJEŠTAJA I KOMUNIKACIJE SA OCD I DELEGACIJOM EU U CRNOJ GORI.

ANALIZE i ISTRAŽIVANJA

- Kreiranje analiza u vezi sa javnim finansiranjem OCD
- Kreiranje analiza vezanih za učešće OCD u procesima donošenja odluka na nacionalnom i lokalnom nivou
- Sprovođenje istraživanja u vezi sa povjerenjem građana u OCD

INICIJATIVE MENTORING SPORAZUMI

- Podrška NVO u podnošenju inicijativa, komentara i sugestija koje se odnose r javne politike
- Organizovanje 6 jednodnevnih konsultacija za NVO o pitanjima od značaja za njihov rad
- Kreiranje priručnika za pružanje usluga organizacijama civilnog društva
- Sporazum o saradnji sa Crnogorskom akademijom nauka i umjetnosti

INICIJATIVE MENTORING SPORAZUMI

- Podrška NVO u podnošenju inicijativa, komentara i sugestija koje se odnose r javne politike
- Organizovanje 6 jednodnevnih konsultacija za NVO o pitanjima od značaja za njihov rad
- Kreiranje priručnika za pružanje usluga organizacijama civilnog društva
- Sporazum o saradnji sa Crnogorskom akademijom nauka i umjetnosti

AKTIVNOSTI U BROJKAMA

- 12 izdanja E-magazina
- 2 posebna web sajta
- 6 konsultacija sa OCD
- 9 treninga za male i nedovoljno razvijene NVO
- 9 treninga za srednje razvijene NVO

Pozivi za finansiranje projekata OCD

#DomAktivizma

Konkursi NVO za predaju projektnih prijedloga u sklopu Regionalnog programa lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu (ReLOaD)

Opštine Kotor, Tivat, Pljevlja i Podgorica u partnerstvu sa programom Ujedinjenih nacija za razvoj raspisali su konkurse nevladinim organizacijama za predaju prijedloga projekata u sklopu Regionalnog programa lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu.

Na Konkurse Kotora i Tivta se mogu prijavljivati NVO iz cijele Crne Gore, uz partnerstvo sa NVO sa njihovih teritorija, dok je u Pljevljima Konkurs otvoren samo za NVO sa njihove teritorije.

ReLOaD je regionalni projekat, koji finansira Evropska unija, a sprovodi Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) na Zapadnom Balkanu. Projekat je počeo sa realizacijom 1. februara 2017. godine i tokom tri godine realizacije cilj projekta je dalje jačanje partnerstva između jedinica lokalne samouprave (JLS) i nevladinih organizacija (NVO) širenjem transparentnog pristupa finansiranju NVO iz budžeta JLS u skladu sa strateškim prioritetima i potrebama stanovništva u zajednici.

Aplikacione pakete Konkursa, kao i Pozivna pisma i Dnevni red obuka koje će biti organizovane za pisanje projekata u sklopu ReLOaD progrrama, možete naći na sljedećim linkovima:

Tivat - http://opstinativat.com/index.php?option=com_content&view=article&id=4342:konkurs-nevladinim-organizacijama-za-predaju-prijedloga-projekata-u-sklopu-regionalnog-programa-lokalne-demokratije-na-zapadnom-balkanu-reload&catid=90&Itemid=101&lang=me

Kotor

<http://kotor.me/me/vijesti/vijesti-naslovna/konkurs-nevladinim-organizacijama-za-predaju-prijedloga-projekata-u-sklopu-regionalnog-programa-lokalne-demokratije-na-zapadnom-balkanu-reload>

Pljevlja

[http://www.pljevlja.me/navigacija.php?naziv=KONKURS-NEVLADINIM-ORGANIZACIJAMA--ZA-PREDAJU-PRIJEDLOGA-PROJEKATA-U-SKLOPU-REGIONALNOG-PROGRAMA-LOKALNE-DEMOKRATIJE-NA-ZAPADNOM-BALKANU-\(ReLOaD\)&IDSP=2865](http://www.pljevlja.me/navigacija.php?naziv=KONKURS-NEVLADINIM-ORGANIZACIJAMA--ZA-PREDAJU-PRIJEDLOGA-PROJEKATA-U-SKLOPU-REGIONALNOG-PROGRAMA-LOKALNE-DEMOKRATIJE-NA-ZAPADNOM-BALKANU-(ReLOaD)&IDSP=2865)

Podgorica

<http://podgorica.me/#oglasna-strana>.

Lista nezavisnih procjenjivača

Ministarstvo javne uprave je utvrdilo Listu nezavisnih procjenjivača.

Listu nezavisnih procjenjivača možete preuzeti na linku

<http://www.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rId=341029&rType=2>

De Facto razvoj – Podrška rastu organizacija srednje veličine –

Opšti cilj programa: Izgraditi kapacitete organizacija građanskog društva, kako bi postale profesionalni, efikasni, odgovorni i nezavisni akteri razvoja crnogorskog društva.

Specifični cilj ovog poziva: Osnažiti i razviti kapacitete 6 organizacija srednje veličine, kako bi postali aktivni, kompetentni i pouzdani učesnici procesa donošenja odluka na lokalnom i nacionalnom nivou.

Oblasti i teme obuhvaćene ovim pozivom: Održivi razvoj i klimatske promjene Rodne politike, socijalna inkluzija, volontiranje, omladinski rad i omladinske politike

U okviru ovog poziva za učešće, fAKT će odabrat 6 organizacija srednje veličine, koje će sa po dva predstavnika po organizaciji, učestvovati na četvorodnevnoj intenzivnoj obuci. Nakon obuke, ove organizacije će biti pozvane da apliciraju za dodjelu sredstava/grantova za realizaciju svojih projekata.

Za učešće u programu se mogu prijaviti nevladine organizacije registrovane u Crnoj Gori, koje ispunjavaju sljedeće kriterijume: organizacija je registrovana najmanje 12 mjeseci prije isteka roka za podnošenje prijave za učešće u programu, ima godišnji budžet od najmanje 20.000 EUR, ima najmanje 2 člana / zaposlena sa relevantnim iskustvom (nije neophodno imati stalno zaposlena lica u trenutku podnošenja prijave). Potrebno je dostaviti 2 biografije, da bi se utvrdio nivo kompetencija i iskustva u okviru oblasti djelovanja OGD, kao i iskustva unutar civilnog društva.,oma definisanu organizacionu strukturu.

Organizacija će biti direktno odgovorna za pripremu i sprovođenje projekta (kojim će aplicirati za podršku nakon treninga/obuke), u zajednici iz koje organizacija dolazi.

Evaluaciona komisija će odabrati 6 OGD koje će učestvovati u programu. Odabrane organizacije će dobiti šansu da učestvuju u procesu obuke, kao i da učestvuju u pozivu za podnošenje prijedloga projekata. Ukupan raspoloživi fond za ovaj prvi poziv / krug je 40.000 EUR, sa maksimalnim iznosom od 10.000 EUR po pojedinačnom grantu.

OGRANIČENJA: Organizacije koje su korisnice sredstava u okviru IPA 2016 Programa za civilno društvo (Civil Society Facility) ne mogu učestvovati u ovom pozivu. Ovo ograničenje se odnosi na OGD koje su koordinatori/nosinci projekata podržanih kroz IPA 2016 CSF, kao i na partnerske organizacije.

Organizacije koje su korisnice 2 sub-granta u okviru IPA 2016 Programa za civilno društvo (Civil Society Facility) takođe ne mogu učestvovati u ovom pozivu.

Traženu dokumentaciju je potrebno dostaviti najkasnije do 15. decembra 2018. (do 16:00h) na e-mail adresu: defacto@faktcg.org.

Za dodatne informacije se možete obratiti osobljju fAKT-a, putem navedene e-mail adrese i telefona: 020/665-600.

PODRŠKA PROJEKTIMA OCD U CRNOJ GORI U OKVIRU PROJEKTA “ZAJEDNO ZA BOLJU KLIMU U CRNOJ GORI

NVO Green Home u okviru projekta "ZAJEDNO ZA BOLJU KLIMU U CRNOJ GORI" koji je finansiran od strane EU u okviru IPA 2016 PROGRAM ZA CIVILNO DRUŠTVO, raspisuje konkurs za podršku projektima organizacija civilnog društva u Crnoj Gori.

Opšti cilj konkursa: izgradnja kapaciteta OCD u Crnoj Gori kako bi aktivnije učestovali u procesu pridruživanja EU i uticali na politike vezane za klimatske promjene, energiju i održivi razvoj.

Fokus projekata treba da budu: klimatske promjene, problemi prilagođavanja i mitigacije, energetska efikasnost, obnovljivi izvori energije, zeleni poslovi i održivi razvoj.

FINANSIJSKI ASPEKT PROJEKTA

Ovim konkursom je predviđena raspodjela sredstava u iznosu od 80.000€. Iznos sredstava koja će NVO Green Home dodijeliti u okviru ovog poziva, po pojedinačnom projektu, je najmanje 8.000€ a najviše 10.000€.

Projektni prijedlozi dostavljaju se na crnogorskom jeziku. Projektni prijedlog sastoji se od: Prijavnog formulara, prijedloga budžeta, atrice logičkog okvira

Projektne prijedloge i ostalu konkursom zahtjevanu dokumentaciju slati poštom na adresu: NVO Zeleni dom – Green Home, Dalmatinska 78. 81000 Podgorica

Projektne prijedloge sa pratećom dokumentacijom u elektronskoj verziji poslati na e-mail adresu tbc.subgrantovi@greenhome.co.me, sa naznakom – Projektni prijedlog u okviru poziva „Zajedno za bolju klimu u Crnoj Gori“.

U slučaju nedoumica, dodatne informacije možete dobiti slanjem pitanja na e-mail: tbc.subgrantovi@greenhome.co.me najkasnije do 10. decembra 2018. godine.

Napomena: Organizacije koje su već dva puta dobile podršku kroz program dodjele malih grantova i koje su korisnice sredstava u okviru IPA 2016 Programa za civilno društvo (Civil Society Facility Montenegro Programme – EuropeAid/153998/DD/ACT/ME) nemaju pravo učešća na ovom konkursu.

Prijavite se na NVO mailing listu putem CRNVO sajta

Članovi liste dnevno dobijaju informacije o aktuelnim pozivima, događajima kao i vijestima iz NVO sektora

Dijalog za Evropu - Finansiranje projekata/programa nevladinih organizacija u oblasti evropske integracije Crne Gore

Pozivaju se nevladine organizacije koje imaju kapacitete i iskustvo da prijave projekte/programe kojim mogu doprinijeti realizaciji prioriteta utvrđenih Strategijom informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore EU 2014-2018, Strategijom unapređenja podsticajnog okruženja za djelovanje NVO 2018-2020 i Programom pristupanja Crne Gore EU 2018-2020, u oblasti evropske integracije Crne Gore.

Strateški ciljevi čijem će ostvarenju doprinijeti projekti/programi nevladinih organizacija u 2018. godini su:

- Povećan stepen informisanosti, razumijevanja i znanja građana o procesu pristupanja, budućem članstvu i funkcionisanju EU i stabilna podrška procesu pristupanja;
- Unaprijeđeni kapaciteti potencijalnih korisnika za korištenje fondova EU i programa Unije s ciljem uspješnije apsorpcije sredstava i većeg broja kvalitetnih projekata;
- '-Izrađene analize, studije i istraživanja o pregovaračkom procesu, strukturi i ispunjavanju mjerila u poglavljima, te sprovođenju ključnih strategijskih dokumenata, koje služe kao dobra osnova u sagledavanju nedostataka i izazova, te kao preporuka za unapređenje stanja;
- Proširivanje dijaloga sa civilnim društvom u oblasti evropske integracije.

Ciljne grupe su multiplikatori (mediji, Skupština, političke partije, privredna i strukovna udruženja, naučno istraživačke ustanove, privredni subjekti, lokalna samouprava, lokalne NVO) mladi (osnovci, srednjoškolci, studenti) i grupe osjetljive na promjene (nezaposleni, penzioneri, lica sa invaliditetom, LGBT osobe itd.)

Ukupan iznos sredstava koja se mogu raspodijeliti ovim konkursom je: 224.099,95 eura.

Najnižiji iznos sredstava koji se može dodijeliti po jedinom projektu/programu je 7.000,00 eura, a najviši 44.820,00 eura.

Na ovaj konkurs nevladina organizacija može prijaviti najviše dvaprojekta/programa, ali joj se mogu dodijeliti sredstva samo za jedan projekat/program. Ta nevladina organizacija može biti i partner na samo jednom projektu/programu u okviru ovog javnog konkursa. Projekat, odnosno program koji je finansiran u skladu sa Zakonom o nevladim organizacijama ne može biti finansiran iz sredstava budžeta Crne Gore, po drugom osnovu. O nepostojanju višestrukog finansiranja istog projekta, odnosno programa nevladina organizacija dostavlja pisani izjavu.

Rok za podnošenje prijava na ovaj konkurs je 30 dana od dana objavljivanja, odnosno zaključno sa 15.12.2018. godine u 15 časova.

Više informacija na <http://www.mju.gov.me/vijesti/193667/Javni-konkurs-Dijalog-za-Evropu-za-finansiranje-projekata-programa-nevladinih-organizacija-u-oblasti-evropske-integracije-Crne-G.html>

Konkurs : Mladi grade mir na Zapadnom Balkanu

Fond za humanitarno pravo (FHP), uz podršku organizacije Branitelji ljudskih prava (Civil Rights Defenders), sprovodi projekat „Mladi grade mir na Zapadnom Balkanu”, koji ima za cilj da omogući aktivno i kreativno angažovanje mladih u procesima suočavanja sa prošlošću.

Uprkos obilju sudski utvrđenih činjenica o ratnim zločinima počinjenim tokom rata u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i na Kosovu, 20 godina kasnije trajni mir još uvek izmiče. Onemogućavaju ga rasprostranjena nekažnjivost, ignorisanje žrtava, javno veličanje odgovornih za kršenja ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava, kao i postojanje etnički pristrasnih i međusobno suprotstavljenih narativa o događajima, žrtvama i odgovornim akterima. Nedostatak konstruktivnih i inkluzivnih dijaloga o nasleđu ovih ratova dodatno otežava prihvatanje odgovornosti za zločine i suočavanje sa njihovim posledicama.

FHP i CRD prepoznaju mlade kao ključne aktere u izgradnji trajnog mira na Zapadnom Balkanu. Neopterećenost direktnim iskustvom rata, kao i otvorenost za saradnju i potragu za inovativnim rešenjima, čine ih nezaobilaznim učesnicima u procesu suočavanja sa prošlošću. Ovaj poziv ima za cilj da, kroz finansijsku i stručnu podršku, omogući mladima da u zagovaranju pravde i odgovornosti za nedela iz prošlosti preuzmu aktivniju i predvodničku ulogu.

Prednost će imati projekti koji unose inovativnost u suočavanje sa prošlošću i koji su usmereni na mlade. FHP i CRD podstiču regionalnu saradnju mladih u osmišljavanju i realizaciji aktivnosti. Aktivnosti se moraju implementirati najkasnije do 28. februara 2019. godine.

Kriterijumi za izbor projekta koji će biti podržan uključuju sledeće:

Aktivnosti treba da budu osmišljene, organizovane i realizovane od strane mladih, uzrasta od 16 do 35 godina (aktivisti, studenti, novinari, stručnjaci raznih profila, itd) i omladinskih organizacija; Nosilac projekta treba da bude pojedinac ili organizacija iz Srbije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Crne Gore ili sa Kosova; Projekti treba da budu usmereni i realizovani na nivou lokalne zajednice (lokalna samouprava ili više njih) u Srbiji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Crnoj Gori ili na Kosovu;

Projekti treba da budu nepristrasni, inkluzivni i participativni. Aktivnosti koje podstiču govor mržnje prema bilo kojim grupama, etničku ili religijsku pristrasnost, širenje stereotipa i predrasuda, kao i nekritičko usvajanje znanja, neće biti podržani.

Pitanja u vezi sa konkursom i implementacijom aktivnosti mogu se uputiti emailom na outreach@hlc-rdc.org. FHP će pristigla pitanja i odgovore objaviti na svojoj internet strani i redovno ih ažurirati.

Otvoren drugi poziv za dostavljanje projektnih prijedloga u okviru Interreg IPA programa prekogranične saradnje

Upravljačko tijelo Interreg IPA Programa prekogranične saradnje, Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske, objavila je drugi poziv za dostavljanje projektnih prijedloga u okviru Interreg IPA programa prekogranične saradnje Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora 2014. – 2020.

Interreg Program poziva sve zainteresovane strane da podnesu svoje prijave putem elektronskog monitoring sistema (eMS) do 20. decembra 2018. godine u 12 sati.

Podnošenje projektnih prijedloga moguće je u okviru sljedećih prioritetnih osi:

Unaprjeđenje kvalitete usluga u području javnog zdravstva i socijalne skrbi; Zaštita okoliša i prirode, unaprjeđenje sustava za sprječavanje rizika te promicanje održive energije i energetske učinkovitosti; Doprinos razvoju turizma i očuvanja kulturne i prirodne baštine; Jačanje konkurentnosti i razvoj poslovnog okruženja u programskom području

Sredstva osigurana za 2. poziv na dostavu projektnih prijedloga iznose 25.966.626,00 eura, od čega je 22.579.675,00 eura osigurano iz fondova Evropske unije a 3.386.951,00 predstavlja nacionalno su-finansiranje.

Dokumenti za prijavu:

Guidelines for Applicants (GfA),
Annex 1 – Template of the Lead Partner Statement
Annex 2 – Template of the Project Partner Statement
Annex 3 – State Aid Self-Assessment Questionnaire
Annex 4 – Template of the Partnership Pre-Agreement
Annex 5 – Model of the Subsidy Contract
Annex 6 – Model of the Partnership Agreement
Annex 7 – Achievement of the Programme output indicators

Dokumenti za pripremu aplikacije

Upravljačko tijelo i Zajednički sekretariat programa su pripremili i dodatne dokumente koji mogu biti korisni.

Upustva navedena u ovim dokumentima su samo za informativne svrhe. U slučaju neslaganja između instrukcija datih u dokumentima i onih u aplikaciji u elektronskom sistemu za praćenje (eMS), prevladava aplikacija u sistemu elektronskog nadzora (eMS).

Registrijte se u elektronskom monitoring sistemu i počnite popunjavati prijavu na ovoj stranici <http://ems.interreg-hr-ba-me2014-2020.eu/>. U slučaju tehničkih poteškoća, možete kontaktirati IT programskog menadžera zaduženog za eMS putem e-maila ma.ems@interreg-hr-ba-me2014-2020.eu.

Informativne sesije

Upravljačko tijelo i Zajednički sekretariat programa će organizovati 7 informativnih sesija otvorene za sve potencijalne kandidate iz tri zemlje koje sudjeluju u Programu. Dnevni red, koji će biti isti za sve informativne sesije, se može preuzeti ovdje.

Raspored informativnih sesija kao i više informacija možete pronaći

<http://europa.ba/?p=59183>

IZVOR :WWW.EUROPA.BA

Igmanska inicijativa objavila poziv za prijedloge projekata organizacija civilnog društva

Igmanska inicijativa, mreža nevladinih organizacija civilnog društva iz Srbije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Hrvatske, objavila je konkurs za prijedloge projekata. Program malih grantova se realizuje u okviru projekta "CARE – doprinos pristupu izbjeglica i raseljenih osoba pravima i mogućnostima za zapošljavanje", koji finansira Evropska komisija, DG NEAR, sa osnovnim ciljem da se doprinese tehničkoj, socio-ekonomskoj i socio-kulturnoj održivosti Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja.

Projekti u okviru Programa malih grantova primjenjuju se u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Crnoj Gori i Srbiji. Ukupni budžet Programa iznosi 230,000 EUR. Trajanje projekata iz ovog poziva je od 6 do 12 mjeseci. Ovo je ograničen poziv za podnošenje prijedloga projekata, u kojem je prvi korak evaluacija kompletne prijave, koji uključuje Deklaraciju podnosioca prijedloga, dokumente koji se odnose na registraciju, i finansijske izvještaje za posljedne 2 godine, kako bi se utvrdila podobnost kandidata.

Rok za podnošenje kompletnih prijava je 15. decembar 2018. Jezik poziva za projekte je engleski. Kandidati koji su prethodno odabrani podliježu detaljnoj provjeri podobnosti na osnovu priloženih dokumenata. Kriteriji, okvirni budžet, ciljna grupa i prioriteti su identifikovani u skladu sa potrebama korisnika RHP i navedeni su u smjernicama za svaku zemlju.

Svi dokumenti koji se odnose na ovaj poziv, kao i dodatne informacije su dostupne na linku :

<https://www.igman-initiative.org/call-for-proposals-for-the-implementation-of-the-igman-initiative-small-grants-programme-care-contribution-to-access-of-refugees-and-idps-to-rights-and-employment-opportunities/>

Projekat jačanje otpornosti prema nasilju i ekstremizmu STRIVE-Global, koji finansira Evropska unija (EU) u okviru finansijskog instrumenta koji doprinosi stabilnosti i miru (IcSP), trenutno traži aplikacije za program pod nazivom "Podrška inicijativama civilnog društva za izgradnju novinarskog kapaciteta P / CVE u Centralnoj Aziji, Turskoj, MENI, Južnom Kavkazu i regiji Zapadnog Balkana

Više informacija na

<http://www.hedayahcenter.org/what-we-do/509/strive-global-program/551/call-for-proposals/929/support-of-civil-society-initiatives-to-build-journalism-capacity-to-p-cve-in-central-asia-turkey-mena-south-caucasus---western-balkan-regions>

ZAKON O NVO SARADNJA ORGANA DRŽAVNE UPRAVE I NVO

IZVOR : PRIRUČNIK ZA PRIMJENU PRAVNOG OKVIRA ZA FINANSIRANJE PROJEKATA/ PROGRAMA NVO IZ JAVNIH IZVORA

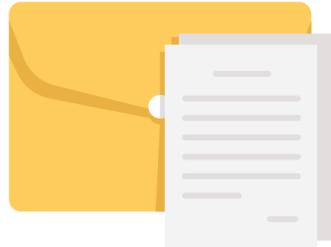
Normativne prepostavke za saradnju organa državne uprave i nevladinih organizacija u rješavanju pitanja od javnog interesa uz finansiju podršku države projektima i programima ovih organizacija, definisane su izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama i donošenjem podzakonskih propisa kojima je ova oblast detaljnije uređena.

Ključna novina u zakonodavnom okviru odnosi se na kombinovani model finansiranja projekata i programa NVO-a, kojeg s jedne strane obilježava djelimična centralizacija programiranja oblasti

od javnog interesa i visine sredstava za realizaciju projekata/programa u tim oblastima, što je u nadležnosti Vlade i Ministarstva javne uprave i s druge strane decentralizacija raspodjele sredstava za pomenute projekte, odnosno programe na ministarstva koja treba da u potpunosti preuzmu odgovornost za pripremu i realizaciju konkursa za finansiranje projekta i programa NVO u oblastima od javnog interesa u njihovoј nadležnosti. Očekuje se da će ministarstva nadležna za implementaciju pojedinih javnih politika, kao najbolji poznavaoци stanja u određenoj oblasti, moći da odrede u kojim segmentima su NVO poželjni, kvalifikovani i nezaobilazni

partneri u realizaciji strateških ciljeva predviđenih tim politikama.

Osim toga, ministarstva treba da preuzmu odgovornost za praćenje realizacije finansiranih projekata i programa, te uspešnosti dostizanja planiranih rezultata.

MODEL FINANSIRANJA

IZVOR : PRIRUČNIK ZA PRIMJENU PRAVNOG OKVIRA ZA FINANSIRANJE PROJEKATA/ PROGRAMA NVO IZ JAVNIH IZVORA

Zakonom se definiše podrška države nevladnim organizacijama kroz obezbeđivanje finansijskih sredstava u budžetu za projekte i programe nevladnih organizacija, ali je predviđeno i da se putem drugih zakona, podrška nevladnim organizacijama može predvidjeti i uvođenjem poreskih i drugih povlastica. Pomenutim Zakonom su definisane oblasti od javnog interesa, a Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o nevladnim organizacijama iz juna 2017. godine, uspostavljen je novi model finansiranja programa i projekata NVO.

Oblastima od javnog interesa smatraju se: socijalna i zdravstvena zaštita, smanjenje siromaštva, zaštita lica sa invaliditetom, društvena briga o djeci i mladima, pomoć starijim licima, zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, vladavina prava, razvoj civilnog društva i volonterizma, evroatlantske i evropske integracije Crne Gore, institucionalno i vaninstitucionalno obrazovanje, nauka, umjetnost, kultura, tehnička kultura, zaštita životne sredine, poljoprivreda i ruralni razvoj, održivi razvoj, zaštita potrošača, rodna ravnopravnost, borba protiv korupcije i organizovanog kriminala, borba protiv bolesti zavisnosti, kao i druge oblasti od javnog interesa utvrđene posebnim zakonom (član 32 stav 2 Zakona).

Dakle model čine dvije faze: centralizovano programiranje prioritetnih oblasti i iznosa sredstava i decentralizovana raspodjela sredstava po osnovu javnih konkursa koji realizuju organi državne uprave. Zakon propisuje najniži procenat izdvajanja sredstava za finansiranje projekata i programa u oblastima od javnog interesa (najmanje 0,3% tekućeg godišnjeg budžeta), zatim i procenat sredstava za finansiranje projekata i programa NVO u oblasti zaštite lica sa invaliditetom (0,1% tekućeg godišnjeg budžeta), a propisuje i najniži iznos sredstava za kofinansiranje i međufinansiranje programa i projekata NVO (najmanje 0,1% tekućeg godišnjeg budžeta).

Takođe, Zakon propisuje jedinstvene kriterijume za raspodjelu pomenutih sredstava, način izbora i rada nezavisnih procjenjivača koji treba da budu predložene projekte i programe, način utvrđivanja rang liste bodovanih projekta odnosno programa, način donošenja i objavljivanja odluke o raspodjeli, obavezu potpisivanja ugovora o dodijeljenim sredstvima, te obavezu organa državne uprave da godišnje podnose Ministarstvu javne uprave izvještaje o finansiranju projekata i programa, na osnovu koji ono sačinjava objedinjeni izvještaj koji u propisanom roku treba dostaviti Vladi. Zakonom je zabranjeno višestruko finansiranje i propisano da program odnosno projekat može biti finasiran iz sredstava budžeta Crne Gore samo po jednom osnovu.

KANCELARIJA ZA SARADNU SA NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

Nacionalna kancelarija za saradnju s nevladinim organizacijama Ministarstva javne uprave zadužena je da koordinira i obezbjeđuje sinergiju i kompatibilnost i procesa programiranja prioritetnih oblasti i visine sredstava iz budžeta Crne Gore za realizaciju projekata/programa nevladinih organizacija, i raspodjele, ali i izvještavanja, kao i učešća u osposobljavanju zaposlenih u ministarstvima, kako bi racionalno i odgovorno upravljali sredstvima koja se dodjeljuju za projekte/programe NVO.

VLADA OBESMISLILA ZAKON O NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

U svim segmentima finansijske podrške nevladinim organizacijama, Vlada je do sada prekršila Zakon o izmjenama i dopunama o nevladinim organizacijama i obesmisllila ovaj propis i postupke koji iz njega proizilaze.

Konkretno, Zakon obavezuje ministarstva koja će finansirati projekte NVO, da do 1. juna tekuće godine predlože prioritetne oblasti za finansiranje u narednoj godini, te da o njima obave konsultacije sa nevladnim organizacijama. Te predloge ministarstva su objavljuvala u formi sektorskih analiza.

Ipak, nijedno ministarstvo u 2018. godini nije objavilo sektorske analize u roku koji predviđa zakon.

Ministarstvo pravde je, na primjer, sektorsku analizu objavilo sa gotovo 6 mjeseci zakašnjenja. Osim toga, već dvije godine zaredom, ministarstvo unutrašnjih poslova, ministarstvo vanjskih poslova i ministarstvo finansija ne predlažu oblasti za finansiranje projekata NVO. S obzirom na to da ovi organi već dvije godine ne prepoznaju potrebu da podrže projekte NVO i u saradnji sa NVO realizuju svoje programe i planove, očekujemo konkretno obrazloženje ovakvih odluka od strane pomenutih resora. Vlada je takođe u obavezi da do 31. jula tekuće za narednu godinu, nakon sprovedenih konsultacija o sektorskim analizama, donese Odluku o prioritetnim oblastima od javnog interesa u kojima će se finansirati projekti i programi nevladinih organizacija.

Medjutim, Vlada još uvijek nije donijela ovu Odluku, čime već nekoliko mjeseci krši zakonsku obavezu. Zbog toga, ni na samom kraju 2018. godine nije poznato u kojim oblastima će se finansirati projekti u sljedećoj, 2019-oj godini.

Takodje, kada je riječ o konkursima koji su u toku, a koje su objavila ministarstva u tekućoj godini, najveći broj ministarstava nije donijelo odluku o dodjeli sredstava za projekte u 2018. godini.

Na ovaj način, Vlada nastavlja dugogodišnji kontinuitet kršenja i zanemarivanja obaveza koje proizilaze iz Zakona o NVO u dijelu finansiranja. Očigledno su projekti i programi NVO za Vladu i dalje samo trošak iako je novi način finansiranja trebalo direktno da poveže prioritete Vlade sa projektima nevladinih organizacija.

Ana Novaković
Izvršna direktorka CRNVO

VLADA CRNE GORE

Nacionalni konkursi

Javni konkurs za prijavu projekata/ programa „Podrška preventivnim programima i drugim prioritetnim aktivnostima u oblasti HIV/AIDS-a u skladu sa Nacionalnom strategijom za borbu protiv HIV/AIDS 2015-2020“

<http://www.mzd.gov.me/vijesti/193765/JAVNI-KONKURS-za-prijavu-projekata-programa-Podrska-preventivnim-programim-i-drugim-prioritetnim-aktivnostima-u-oblasci-HIV-AIDS.html>

Javni konkurs za prijavu projekata/programa „Podrška programima prevencije zloupotrebe droga među ključnim populacijama“

<http://www.mzd.gov.me/vijesti/193767/JAVNI-KONKURS-za-prijavu-projekata-programa-nevladinih-organizacija-za-projekte-programe-usmjerene-na-prevenciju-zloupotrebe-dro.html>

Javni konkurs za raspodjelu sredstava fonda sredstava za zaštitu i spašavanje

<http://www.mup.gov.me/vijesti/193895/Javni-konkurs-za-raspodjelu-sredstava-fonda-sredstava-za-zastitu-i-spasavanje.html>

Javni pozivi

Ministarstvo pravde upućuje JAVNI POZIV građanima, stručnim i naučnim institucijama, državnim organima, strukovnim udruženjima, političkim strankama, nevladinim organizacijama, medijima i drugim zainteresovanim organima, organizacijama, udruženjima i pojedincima (zainteresovana javnost) da se uključe u postupak pripreme PREDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UPRAVNOM SPORU i dostave svoje inicijative, predloge, sugestije i komentare u pisanom i elektronskom obliku Ministarstvu pravde na adresu: Podgorica, Vuka Karadžića 3, ili na e-mail: tomica.knezevic@mpa.gov.me.

Ministarstvo kulture objavljuje JAVNI POZIV ZA KONSULTOVANJE ZAINTERESOVANE JAVNOSTI U POČETNOJ FAZI PRIPREME ZAKONA O ELEKTRONSKIM MEDIJIMA. Više na www.mku.gov.me

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava pokreće Javnu raspravu o NACRTU STRATEGIJE ZA UNAPREĐENJE KVALITETA ŽIVOTA LGBTI OSOBA U CRNOJ GORI 2019-2023 i upućuje JAVNI POZIV građanima, stručnim i naučnim institucijama, državnim organima, Glavnem gradu, Prijestonici i opštinama, strukovnim udruženjima, političkim partijama, sindikatima, savjetima manjina, vjerskim zajednicama, nevladinim organizacijama, medijima i drugim zainteresovanim organizacijama, zajednicama i pojedinicima da se uključe u Javnu raspravu. Više na <http://www.mmp.gov.me>

IZABRANA DVA PREDSTAVNIKA NVO-A ZA ČLANSTVO U ZKO-U

Na osnovu javnog poziva za predlaganje dva kandidata NVO za članstvo u Zajedničkom konsultativnom odboru (ZKO) između Crne Gore i Evropskog ekonomskog i socijalnog komiteta (EESK), Kancelarija za evropske integracije je, nakon sprovedenog postupka, donijela odluku o izboru Radoša Mušovića, NVO Centar za razvoj nevladinih organizacija i Ane Nenezić, NVO Centar za građansko obrazovanje, za članove novog saziva tog tijela.

Radoš Mušović je predložen od ukupno 27 nevladinih organizacija, koje su dostavile kompletну dokumentaciju.

Ana Nenezić je predložena od ukupno 26 nevladinih organizacija, koje su dostavile kompletну dokumentaciju.

Podsjećamo da je javni poziv bio otvoren od 11. do 21. septembra 2018, te da su 64 nevladine organizacije dostavile 3 predloga za imenovanje predstavnika nevladinih organizacija u Zajednički konsultativni odbor (ZKO) između Crne Gore i Evropskog ekonomskog i socijalnog komiteta (EESK).

Nakon utvrđivanja liste prijavljenih kandidata, glavni pregovarač Aleksandar Drljević je donio odluku o izboru ova dva kandidata u Zajednički konsultativni odbor.

**vaš
dom
aktivizma**

Centar za razvoj NVO

@crnvomne

CRNVO

020 219 121

DomAktivizma

Ova publikacija je kreirana kroz projekat Resursni centar za organizacije civilnog društva u Crnoj Gori koji realizuje Centar za razvoj nevladinih organizacija CRNVO a finansira ga Evropska unija. Sadržaj ovog dokumenta je isključiva odgovornost Centra za razvoj nevladinih organizacija i ni na koji način ne odražava stavove Evropske unije.